T079 BL IX (46) 1451 Căn Bản Thuyết Nhất Hữu Bộ Tỳ Nại Da Tạp Sự Q7

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1451 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA TAÏP SÖÏ, Quyeån 7 611

CAÊN BAÛN THUYEÁT
NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA
TAÏP SÖÏ
QUYEÅN 7

2. Nhieáp tuïng trong Bieät moân thöù hai (tieáp theo): Duyeân khôûi taïi thaønh Thaát-la-phieät, luùc ñoù Luïc chuùng Bí-soâ tuy lôùn tuoåi nhöng vaãn thöôøng traïo cöû, caùc Bí-soâ khaùc noùi: “caùc vò tuoåi ñaõ xeá chieàu maø vaãn chöa ngöøng traïo cöû”, Luïc chuùng Bí-soâ nghe roài im laëng, sau ñoù noùi vôùi nhau: “boïn Haéc baùt naøy thaät nhieàu chuyeän neân môùi daïy khoân chuùng ta, chuùng ta haõy laøm vieäc só nhuïc khieán hoï xaáu hoå”, noùi roài lieàn rình tìm cô hoäi. Sau ñoù coù nhieàu Bí-soâ kyø tuùc vaøo trong röøng ngoài tònh döôùi goác caây, Luïc chuùng Bí-soâ cuõng ñeán ñoù thaáy roài lieàn ôû treân höôùng gioù thoåi ñoát löûa khaép caû ba phía xong, cuøng tôùi moät choã töø xa nhìn laïi. Luùc ñoù caùc Bí-soâ thaáy löûa chaùy lan tôùi, kinh sôï ñöùng daäy theo höôùng khoùi chaïy ra, Luïc chuùng Bí-soâ thaáy roài lieàn noùi: “caùc vò tuoåi ñeàu giaø maø vaãn chöa heát traïo cöû, côù sao boû chaïy laøm maát heát oai nghi töôøng töï”, ñaùp: “caùc vò khoâng thaáy löûa chaùy lan ñeán hay sao, boû chaïy thì coù gì laï ñaâu”, Luïc chuùng Bí-soâ noùi: “Theá toân haù coù theå vaøo luùc ôû yeân maø cheá giôùi, luùc gaëp aùch naïn laïi ñöôïc phaïm hay sao?”, caùc Bí-soâ hoûi: “haù chaúng phaûi caùc thaày gaây ra hoûa hoaïn naøy hay sao?”, Luïc chuùng Bí-soâ cöôøi lôùn noùi: “laø do chuùng toâi coá yù muoán só nhuïc caùc thaày”, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät noùi: “Bí-soâ khoâng ñöôïc ñoát röøng, ai laøm traùi thì phaïm Toát thoå la ñeå”. Duyeân khôûi taïi thaønh Thaát-la-phieät, luùc ñoù coù hai Bí-soâ moät giaø moät treû cuøng du haønh trong nhaân gian, vò giaø mang theo nhieàu y vaät, vò treû chæ mang theo ba y. Sau ñoù vò giaû baûo vò treû: “thaày mang ñaõy y giuùp toâi, toâi meät muoán nghæ vai moät laùt”, vò treû noùi: “con coù vaøi lôøi muoán noùi, xin tröôûng laõo ñöøng traùch”, vò giaø noùi: “thaày cöù tuøy yù noùi, ta khoâng giaän traùch”, vò treû noùi: “tröôûng laõo haù khoâng thaáy Phaät phaùp taêng baûo ñi ñeán ñaâu tuøy ñöôïc daâng cuùng

tôùi ñoù, hôi ñaâu laïi caát chöùa nhöõng vaät ngu si

SOÁ 1451 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA TAÏP SÖÏ, Quyeån 7 612

naøy", vò giaø noùi: "thaày khoâng chòu mang giuùp thì thoâi, khoâng ai eùp thaày; nhöng toâi hoûi thaày, thaày coù phaûi laø A-giaù-lôïi-da hay laø OÂ-ba-ñaø-da cuûa toâi ñaâu maø laïi khuyeân daïy toâi", vò treû lieàn im laëng, vò giaø suy nghó: "roài ta seõ xöû lyù thaày". Ñeán chieàu toái caû hai ñeán moät ngoâi chuøa xin nghæ qua ñeâm, trong chuøa naøy taêng chuùng coù laäp cheá: ai khoâng coù y chæ thì khoâng ñöôïc ôû laïi duø laø moät ñeâm. Luùc ñoù vò tri söï baûo hai khaùch taêng thoï laáy ngoïa cuï, vò giaø thoï roài baûo vò treû thoï, vò treû noùi: "con chöa coù y chæ, ñôïi con xin y chæ roài seõ thoï laáy ngoïa cuï", noùi roài lieàn ñi ñeán choã vò Thöôïng toøa thuû chuùng ñaûnh leã caàu y chæ, Thöôïng toøa hoûi: "thaày di vôùi ai ñeán ñaây?", ñaùp laø ñi vôùi Bí-soâ teân ---, Thöôïng toøa noùi: "thaày haõy ñeán vò aáy caàu y chæ, ñöøng ñeå vò aáy noùi Thöôïng toøa thuû chuùng chia reõ thaày troø hai ngöôøi". Vò treû nghe roài lieàn ñi ñeán caàu vò khaùc, nhö theá khaép heát trong chuøa, khoâng ai chòu cho y chæ ; cuoái cuøng vò treû ñaønh phaûi trôû laïi choã vò giaø goõ cöûa phoøng goïi: "kính leã Thöôïng toøa", vò giaø trong phoøng hoûi voïng ra laø ai, vò treû lieàn ñaùp: "con teân laø ---, Thöôïng toøa bieát khoâng, ñaïi chuùng trong chuøa naøy laäp cheá ai khoâng coù y chæ thì khoâng ñöôïc ôû laïi duø laø moät ñeâm, xin Thöôïng toøa cho con y chæ", vò giaø noùi: "laäp cheá toát, chuùng taêng khoâng laøm thì ta cuõng seõ laøm. Tröôùc ñaây thaày ñaõ noùi vôùi ta haù khoâng thaáy Tam baûo neân môùi caát chöùa nhöõng vaät ngu si naøy, sao nay laïi noùi laø kính leã Thöôïng toøa. Thaày khinh maïn nhö vaäy thì ai laïi cho thaày y chæ, thaày haõy ñi tìm thaày y chæ khaùc theo yù mình", noùi roài im laëng khoâng môû cöûa cho y chæ khieán vò treû phaûi ôû ngoaøi suoát ñeâm chòu khoå. Caùc Bí-soâ nghe bieát vieäc naøy lieàn baïch Phaät, Phaät baûo: "ai khoâng coù thaày y chæ thì khoâng neân du haønh ; laïi nöõa, caùc Bí-soâ khoâng neân nhö Sö töû coá chaáp loøng saân haän khoâng chòu xaû vaø Taêng khoâng ñöôïc laäp cheá aùc nghieät nhö vaäy, khieán Bí-soâ kia phaûi chòu khoå suoát ñeâm beân ngoaøi. Bí- soâ naøo khoâng coù thaày y chæ maø du haønh, laïi noùi lôøi xuùc naõo ngöôøi khaùc vaø taêng laäp cheá phi phaùp ñeàu phaïm toäi Vieät phaùp". Phaät taïi nöôùc Ma-kieät-ñaø du haønh trong nhaân gian, ñeán ôû trong cung ñieän cuûa Döôïc xoa Baïc-caâu-la taïi nuùi Moä caâu; Bí-soâ Long hoä theo laøm thò giaû. Luùc ñoù Phaät ñang kinh haønh ngoaøi ñaát troáng, trong ñeâm toái trôøi möa laâm raâm, coù aùnh chôùp nhöng Phaät vaãn khoâng trôû veà phoøng; thöôøng phaùp cuûa chö Phaät laø Phaät chöa naèm nghæ thì thò giaû khoâng ñöôïc naèm nghæ tröôùc. Trong luùc ñoù vua trôøi Ñeá thích duøng thieân nhaõn quaùn xem haï giôùi, thaáy Theá toân ñang kinh haønh... lieàn suy nghó: "ta neân ñeán leã baùi Theá toân", nghó roài lieàn hoùa ra cung ñieän baèng löu ly theo thaân ñeán choã Theá toân, ñi theo sau ñeå che möa cho Phaät. Daân chuùng nöôùc Ma- kieät-ñaø coù thoùi quen heã thaáy treû con keâu khoùc ban ñeâm thì doïa chuùng

SOÁ 1451 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA TAÏP SÖÏ, Quyeån 7 613

laø coù Döôïc xoa Baïc-caâu-la ñeán aên thòt, ñeå chuùng ngöng khoùc. Luùc ñoù Bí-soâ Long hoä thaáy Phaät khoâng chòu veà phoøng naèm nghæ lieàn suy nghó: "ta haõy giaû laøm Döôïc xoa Baïc-caâu-la ñeå huø doïa Theá toân", nghó roài lieàn truøm caùi meàn loâng daøi lôùn ñi ñeán choã Phaät ñang kinh haønh noùi raèng: "Sa moân, Döôïc xoa Baïc-caâu-la hieän thaân ñeán ñaây", Phaät noùi: "thaày laø ngöôøi ngu si neân môùi ñem Döôïc xoa Baïc-caâu-la ra huø doïa Theá toân, Nhö lai ÖÙng chaùnh ñaúng giaùc ñaõ lìa sôï haõi töø laâu, thaân taâm ñaàu khoâng coøn kinh haõi nöõa". Vua trôøi Ñeá thích thaáy Bí-soâ Long hoä laøm vieäc phi phaùp naøy roài lieàn sanh taâm hieàm traùch, baïch Phaät raèng: "ôû trong Phaät phaùp laïi coù haïng ngöôøi nhö theá hay sao?", Phaät noùi: "oâng neân bieát, ngoài nhaø cuûa Kieàu-ñaùp-ma raát roäng lôùn, beân trong coù nhieàu phaåm loaïi khaùc nhau; nhöng chôù khinh nguôøi naøy, vì ôû ñôøi vò lai hoï seõ chöùng ñöôïc thaéng phaùp", vua trôøi Ñeá thích ñaûnh leã Phaät roài trôû veà thieân cung. Phaät baûo caùc Bí-soâ: "do Bí-soâ duøng meàn lôùn day phaàn loâng daøi ra ngoaøi neân coù loãi naøy, töø nay caùc Bí-soâ khoâng ñöôïc ñaép meàn nhö theá, neáu ai laøm traùi thì phaïm toäi Vieät phaùp". Sau ñoù coù caùc Bí-soâ thaùp tuøng theo caùc thöông nhaân du haønh trong nhaân gian, ñeán choã ngöôøi chaên boø nghæ ñeâm, ban ñeâm trôøi laïnh phaûi ñaép meàn loâng daøi, meàn coù muøi hoâi vaø nhieàu raän reäp. Caùc Bí-soâ muoán day phaàn loâng daøi ra ngoaøi ñeå ñaép nhöng laïi sôï traùi cheá, ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät noùi: "ñöôïc duøng meàn day phaàn loâng daøi ra ngoaøi khi ngoài yeân, khoâng ñöôïc truøm ñi kinh haønh. Ai laøm traùi thì phaïm toäi Vieät phaùp". 3. Nhieáp tuïng trong Bieät moân thöù hai: Neäm loùt, cho khoâng cho, Khoâng ñeå baùt choã dô, Coät y, ba loaïi nuùt, Daây ñai löng cuõng vaäy. Duyeân khôûi taïi thaønh Thaát-la-phieät, Phaät baûo caùc Bí-soâ: "neáu ñöôïc neäm loùt baèng Kieáp boái hoaëc næ loâng daøi hoaëc Cao nhieáp baø... ñeàu ñöôïc thoï, Taêng hay caù nhaân ñeàu tuøy yù thoï duïng; nhöng neáu laø næ hay Cao nhieáp baø thöôïng dieäu thì chæ coù Taêng ñöôïc caát chöùa coøn caù nhaân khoâng ñöôïc". Duyeân xöù nhö treân, luùc ñoù coù Bí-soâ khaát thöïc saùng sôùm ñaép y mang baùt vaøo thaønh khaát thöïc, thöôïng y boãng tuoät xuoáng neân Bí-soâ voäi ñeå baùt xuoáng ñeå keùo y leân. Caùc cö só, Baø-la-moân thaáy roài lieàn cheâ traùch : "Sa moân Thích töû khoâng bieát dô saïch, tuøy tieän ñeå baùt treân ñaát dô", baïch Phaät, Phaät noùi: "ai tuøy tieän ñeå baùt treân ñaát dô thì phaïm toäi Vieät phaùp, nhöng ñeå giöï y khoûi tuoät xuoáng, Bí-soâ neân laøm nuùt". Luùc ñoù Bí-soâ duøng

SOÁ 1451 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA TAÏP SÖÏ, Quyeån 7 614

daây gai coät y khieán y bò raùch, Phaät baûo khoâng neân; laïi duøng daây tô coät, Phaät baûo: "khoâng neân, neân ôû treân vai laøm daây khuy vaø tra nuùt phía tröôùc ngöïc". Caùc Bí-soâ khoâng bieát laøm nuùt nhö theá naøo, Phaät noùi: "coù ba loaïi nuùt : moät laø nhö haït Anh tuùc, hai laø nhö haït Quyø, ba laø nhö haït Ñöôøng leâ.

Beân ñöôøng vieàn y ôû treân vai tra daây khuy coù theå mau bò ñöùt, neân tra thuït voâ khoaûng chöøng boán ngoùn tay", luùc ñoù daây khuy vaãn bò ñöùt, Phaät noùi: "neân may theâm caùi baøn baø hai lôùp, khoeùt loã treân ñoù ñeå tra daây khuy vaøo beân trong cuûa hai lôùp baøn baø naøy, xeáp y laïi laøm ba lôùp, ngay choã ñoù neân tra nuùt. Ai laøm traùi thì phaïm toäi Vieät phaùp". Duyeân xöù nhö treân, luùc ñoù coù Bí-soâ khaát thöïc saùng sôùm ñaép y mang baùt vaøo thaønh khaát thöïc, haï quaàn boãng tuoät xuoáng neân Bí-soâ voäi ñeå baùt xuoáng ñeå keùo y leân. Caùc cö só, Baø-la-moân thaáy roài lieàn cheâ traùch: "Sa moân Thích töû khoâng bieát dô saïch, tuøy tieän ñeå baùt treân ñaát dô", baïch Phaät, Phaät noùi: "neân coät haï quaàn roài môùi vaøo tuï laïc". Caùc Bí-soâ duøng daây coät khieán quaàn mau raùch, Phaät noùi khoâng neân duøng daây, neân duøng daây ñai löng; caùc Bí-soâ khoâng bieát laøm daây ñai löng nhö theá naøo, Phaät noùi: "coù ba loaïi daây ñai löng: moät laø laøm deïp, hai laø laøm vuoâng, ba laø laøm troøn. Ai laøm khaùc thì phaïm toäi Vieät phaùp". 4. Nhieáp tuïng trong Bieät moân thöù hai: Vieäc Thaéng man, AÙc sanh, Cheá ñeo chuoãi anh laïc, Daây vaøng, vaät maøu saéc, Thaûy ñeàu khoâng caát chöùa. Duyeân khôûi taïi vöôøn caây Ña caên, thaønh Kieáp-tyû-la; luùc ñoù ngöôøi troâng coi coâng vieäc trong moät tuï laïc cuûa Thích töû Ñaïi danh ñoät ngoät qua ñôøi. Ngöôøi trong thoân ñeán baùo tin vaø yeâu caàu Thích töû Ñaïi danh cöû ngöôøi khaùc ñeán thay theá, Thích töû Ñaïi danh baûo moät Ma-naïp-baø ñöùng beân caïnh: "ngöôi haõy taïm ñeán troâng coi coâng vieäc trong thoân, sau ñoù ta seõ cöû ngöôøi khaùc ñeán thay theá". Ngöôøi naøy ñeán troâng coi coâng vieäc nhö phaùp roài ñem lôïi nhuaän veà ñaát ñai noäp cho Thích töû Ñaïi danh, Thích töû Ñaïi danh thaáy lôïi nhuaän naøy nhieàu hôn tröôùc kia neân hoûi: "ngöôøi thu thueá ruoäng nhieàu hôn tröôùc kia, coù phaûi luùc bình thöôøng ñaõ böùc baùch daân trong thoân hay khoâng?", ñaùp: "toâi thu thueá nhö phaùp, khoâng laøm ai oaùn haän". Thích töû Ñaïi danh lieàn hoûi daân trong thoân: "Ma-naïp-baø naøy coù böùc baùch daân trong thoân hay khoâng?", ñeàu ñaùp laø khoâng coù, Thích töû Ñaïi danh lieàn cöû Ma-naïp-baø naøy laøm ngöôøi troâng coi moïi vieäc trong thoân, vì ngöôøi nay thu thueá nhö phaùp, khoâng aùp böùc cöôùp ñoaït cuûa daân. Sau ñoù Ma-naïp-baø laáy moät coâ gaùi doøng Baø-la-moân trong thoân laøm vôï,

khoâng bao laâu sau sanh ñöôïc moät trai, naêm sau laïi sanh theâm moät gaùi ñaët teân laø Minh nguyeät; Minh nguyeät tröôûng thaønh thoâng minh trí hueä vaø raát xinh ñeïp. Thôøi gian sau ngöôøi cha bònh naëng, thuoác thang chöõa trò ñeàu khoâng thuyeân giaûm; tieàn thu thueá haøng naêm ñeàu duøng cho vieäc chöõa trò cuõng khoâng ñuû, phaûi vay möôïn theâm ngöôøi ôû ngoaøi thoân nhöng bònh ngöôøi cha ngaøy caøng naëng, cuoái cuøng qua ñôøi. Ngöôøi trong thoân ñeán baùo tin vaø keå roõ moïi vieäc cho Thích töû Ñaïi danh nghe, Thích töû Ñaïi danh hoûi: "xem hoï coøn dö chuùt naøo thì laáy ñem traû nôï", ngöôøi trong thoân noùi: "trong nhaø khoâng coøn gì caû, chæ coøn ba meï con, ngöôøi con gaùi teân Minh nguyeät thoâng minh vaø raát xinh ñeïp", Thích töû Ñaïi danh noùi: "theá thì ñeå cho ngöôøi meï vaø con trai töï

kieám soáng, coøn ngöôøi con gaùi goïi ñeán ñaây giuùp vieäc cho ta". Ngöôøi trong thoân lieàn daån Minh nguyeät ñeán choã Thích töû Ñaïi danh, trong nhaø cuûa Thích töû Ñaïi danh coù moät baø giaø laøm kieâm hai vieäc : beáp nuùc vaø haùi hoa. Baø lieàn xin Thích töû Ñaïi danh cho Minh nguyeät phuï giuùp baø haùi hoa, Thích töû Ñaïi danh noùi tuøy yù, Minh nguyeät vaøo vöôøn haùi hoa roài keát thaønh voøng hoa daâng cho Thích töû Ñaïi danh, Thích töû Ñaïi danh vui möøng noùi: "vaäy thì töø nay cho coâ beù haùi hoa trong vöôøn, keát thaønh voøng hoa ñem daâng cho ta", nhaân ñoù ñaët laïi teân laø Thaéng man. Moät hoâm, sau khi nhaän laáy phaàn aên cuûa mình roài ñi vaøo vöôøn ñeå haùi hoa, Thaéng man gaëp Theá toân ñang vaøo thaønh khaát thöïc. Thaáy Phaät töôùng haûo trang nghieâm, Thaéng man sanh taâm tín kính ñöùng chieâm ngöôõng Theá toân roài suy nghó: "töø tröôùc tôùi nay do ta chöa töøng cuùng döôøng baäc chaân thaät phöôùc ñieàn, neân phaûi laøm noâ tyø nhö theá naøy. Neáu Theá toân nhaän thöùc aên naøy cuûa ta, ta seõ cuùng döôøng", Phaät quaùn bieát taâm nieäm cuûa Thaéng man neân ñöa baùt ra vaø noùi: "naøy thieän nöõ, neáu muoán daâng cuùng thì haõy ñeå vaøo trong baùt". Thaéng man cung kính ñeå phaàn thöùc aên vaøo trong baùt cuûa Phaät roài ñaûnh leã vaø phaùt nguyeän : "nguyeän nhôø phöôùc cuùng döôøng naøy, con ñöôïc xaû boû thaân noâ tyø, khoâng coøn ngheøo khoå, ñöôïc ñaïi phuù quyù", phaùt nguyeän xong ñaûnh leã Phaät roài ñi. Treân ñöôøng ñi Thaéng man gaëp ngöôøi baïn cuûa cha mình tröôùc kia, ngöôøi naøy gioûi xem töôùng neân thaáy ñöôïc dò töôùng cuûa Thaéng man, lieàn baûo: "naøy chaùu gaùi, haõy ñöa tay ra cho ta xem", sau khi xem xong oâng lieàn noùi keä: "Loøng baøn tay cuûa ai, Coù luaân töôùng voøng caâu, Tuy mang thaân noâ tyø, Seõ laøm ñaïi vuông phi. Loøng baøn tay cuûa ai,

SOÁ 1451 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA TAÏP SÖÏ, Quyeån 7 616

Coù töôùng thaønh laàu caùc, Tuy mang thaân noâ tyø, Seõ laøm ñaïi vuông phi. Ngöôøi naøo mieäng nhö ao, Tieáng noùi nhö Ngoãng chuùa, Tuy mang thaân noâ tyø, Seõ laøm ñaïi vuông phi. Chaùu chôù neân öu saàu, Seõ thoaùt kieáp noâ tyø, Höôûng thoï caûnh giaøu sang, Ñöôïc laøm Ñaïi vöông phi". Thaéng man baùi taï roài ñi vaøo vöôøn haùi hoa. Thôøi gian sau, vua Thaéng quang nghieâm giaù boán binh ra ngoaøi thaønh saên baén, con ngöïa cuûa vua ñang côõi boãng voït chaïy khoâng sao kìm laïi ñöôïc, noù ñöa vua ñeán vöôøn cuûa Thích töû Ñaïi danh ôû thaønh Kieáp-tyû-la. Luùc ñoù Thaéng man ñang haùi hoa trong vöôøn, thaáy vua lieàn chaøo hoûi, vua hoûi: "vöôøn naøy cuûa ai?", ñaùp laø cuûa Thích töû Ñaïi danh. Vua xuoáng ngöïa, Thaéng man coät ngöïa vaøo goác caây, vua noùi: "haõy laáy nöôùc cho ta röûa chaân", Thaéng man suy nghó: "röûa chaân neân laáy nöôùc aám", nghó roài lieàn ñeán choã nöôùc coù maët trôøi chieáu xuoáng, duøng laù sen muùc ñaày nöôùc mang ñeán cho vua röûa chaân. Vua laïi baûo: "haõy laáy nöôùc cho ta röûa maët", Thaéng man suy nghó: "röûa maët neân laáy nöôùc maùt", nghó roài lieàn duøng tay khuaáy nöôùc cho vöøa maùt roài muùc nöôùc mang ñeán cho vua röûa maët. Vua laïi baûo: "haõy ñem nöôùc cho ta uoáng", Thaéng man suy nghó: "uoáng nöôùc neân laáy nöôùc laïnh", nghó roài lieàn muùc nöôùc ôû döôùi saâu trong ao mang ñeán cho vua uoáng. Vua uoáng xong

lieàn hoûi: “trong vöôøn naøy coù ba loaïi nöôùc phaûi khoâng?”, ñaùp: “trong vöôøn khoâng coù ba loaïi nöôùc, chæ laáy nöôùc ôû moät choã”, noùi roài lieàn taâu laïi vieäc laøm cuûa mình, vua nghe roài suy nghó: “coâ gaùi naøy kheùo bieát ñaùp öùng thôøi cô”. Vua laïi baûo: “ta muoán naèm nghæ moät chuùt, naøng haõy boùp chaân cho ta”, Thaéng man boùp chaân cho ñeán khi thaáy vua nguû say lieàn suy nghó: “nhöõng vò vua toân quyù aét coù nhieàu ngöôøi oaùn gheùt, ít ngöôøi yeâu meán. Vua ñang nguû say sôï coù keû aùc ñeán haïi, ta neân ñoùng cöûa phoøng hoä, neáu coù ai ñeán haïi vua, ta vaø chuû nhaân seõ bò toäi”, nghó roài lieàn ñoùng cöûa khu vöôøn. Luùc ñoù boán binh noi theo daáu cuûa vua tìm ñeán vöôøn, gaëp Thaéng man lieàn hoûi: “nhaø vua ñang ôû trong ñaây phaûi khoâng?”, Thaéng man nghe hoûi khoâng traû lôøi, cuõng khoâng chòu môû cöûa, vua nghe tieáng oàn aøo lieàn thöùc giaác hoûi voïng ra: “laø tieáng oàn gì vaäy?”, ñaùp: “coù nhieàu ngöôøi ñeán hoûi Ñaïi vöông nhöng thieáp khoâng muoán môû

cöûa”, vua hoûi laø ai ñaõ ñoùng cöûa, ñaùp: “chính thieáp ñaõ ñoùng”, vua hoûi vì sao laïi ñoùng, ñaùp: “thieáp töï nghó: nhöõng vò vua toân quyù aét coù nhieàu ngöôøi oaùn gheùt, ít ngöôøi yeâu meán. Vua ñang nguû say sôï coù keû aùc ñeán haïi, ta neân ñoùng cöûa phoøng hoä, neáu coù ai ñeán haïi vua, ta vaø chuû nhaân seõ bò toäi. Vì vaäy thieáp ñaõ ñoùng cöûa”, vua nghe roài lieàn khen ngôïi : “naøng thaät toát môùi nghó ra keá hay naøy”, vua laïi hoûi: “Thích töû Ñaïi danh coù thaân thuoäc gì voùi naøng?”, ñaùp: “thieáp laø ngöôøi giuùp vieäc”, vua noùi: “naøng laø con gaùi cuûa Thích töû Ñaïi danh, khoâng phaûi haïng thaáp heøn, vì sao khoâng noùi thaät?”, Thaéng man im laëng, vua lieàn baûo Thaéng man ñi baùo cho Thích töû Ñaïi danh bieát laø vua Thaéng quang ñang ôû trong vöôøn. Thaéng man voäi ñi baùo, Thích töû Ñaïi danh nghe baùo lieàn cho nhieàu ngöôøi mang thöùc aên ngon vaø höông hoa ñeán trong vöôøn roài ñeán gaëp vua Thaéng quang. Sau khi chaøo hoûi xong, ñôïi vua taém röûa thay ñoåi y phuïc roài daâng höông hoa vaø thöùc aên ngon. Vua aên xong roài hoûi Thích töû Ñaïi danh: “coâ gaùi naøy coù thaân thuoäc gì vôùi khanh?”, ñaùp laø ngöôøi giuùp vieäc, vua noùi: “naøng aáy laø con gaùi cuûa khanh, khoâng phaûi ngöôøi giuùp vieäc, khanh haõy daâng cho ta”, Thích töû Ñaïi danh noùi: “coù raát nhieàu con gaùi doøng hoï thích xinh ñeïp gaáp boäi, vì sao vua laïi choïn ngöôøi con gaùi naøy?”, vua noùi: “coâ gaùi naøy môùi chính laø ngöôøi maø ta caàn, khoâng phaûi ngöôøi naøo khaùc”, Thích töû Ñaïi danh noùi: “neáu theá thì thaàn seõ trang nghieâm cho ñuû leã roài ñöa ñeán daâng vua”, vua noùi laønh thay. Thích töû Ñaïi danh lieàn cho queùt doïn saïch seõ vaø trang hoaøng ñöôøng saù, duøng chuoãi anh laïc trang nghieâm cho Thaéng man roài cho ngoài treân voi lôùn ñöa ñeán nôi roäng raõi, laéc linh thoâng baùo cho daân trong thaønh Kieáp-tyû-la bieát: Thaéng man laø con gaùi cuûa Thích töû Ñaïi danh ñöôïc ñöa ñeán daâng cho vua Thaéng quang, nöôùc Kieàu-taùt-la laøm ñeä nhaát phu nhaân. Tröôùc söï tieãn ñöa cuûa daân chuùng trong thaønh vaø vôùi leã nghi ñaày ñuû, vua Thaéng quang ñoùn Thaéng man veà nöôùc. Luùc ñoù quoác thaùi phu nhaân nghe bieát vua laáy noâ tyø laøm

phu nhaân, trong loøng öu phieàn vaø töùc giaän suy nghó: “ñaây khoâng phaûi laø ñöùa con toát, luùc coøn trong buïng ñaõ laøm ta phieàn naõo, nay tröôûng thaønh laïi laøm choång keû noâ tyø”. Veà ñeán trong thaønh, vua lieàn baûo Thaéng man ñaán ra maét ñaïi gia, Thaéng man ñeán ñaûnh leã ñaïi gia, hai tay oâm laáy chaân. Do baøn tay cuûa Thaéng man meàm maïi neân khi chaïm vaøo chaân, quoác thaùi phu nhaân caûm thaáy thaân taâm ngaây ngaát, giaâu laâu môùi chôït tænh, noùi raèng: “coâ gaùi haï tieän coù thaân hình xinh ñeïp meàm maïi naøy seõ laøm tan naùt thaønh Kieàu-taùt-la cuûa ta” . Luùc ñoù vua Thaéng quang coù hai phu nhaân : moät teân laø Haønh vuõ, hai teân laø Thaéng man; khi ôû beân Thaéng man thì vua thöôøng khen ngôïi Haønh vuõ laø ngöôøi xinh ñeïp tuyeät traàn, Thaéng man hoûi vua: “bao giôø thieáp môùi

SOÁ 1451 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA TAÏP SÖÏ, Quyeån 7 618

ñöôïc gaëp?”, vua noùi: “khoâng bao laâu nöõa seõ gaëp”. Thôøi gian sau, vaøo muøa xuaân traêm hoa ñua nôû, caây coû töôi toát, nöôùc hoà trong xanh, ñuû caùc loaïi chim bay ñeán tuï taäp trong vöôøn nhö Anh vuõ, Coâng, Uyeân öông… Vua cuøng caùc cung phi theå nöõ vaøo trong vöôøn du ngoaïn, vua moõi meät neân naèm nghæ, caùc cung nhaân ñi daïo khaép trong vöôøn. Luùc ñoù Haønh vuõ ñöùng vòn nhaùnh caây Voâ öu, Thaéng man nhìn thaáy cho laø thaàn caây neân ñeán beân ñaûnh leã, hai tay chaïm vaøo chaân laøm cho Haønh vuõ caûm thaáy ngaây ngaát. Vua chôït tænh daäy nhìn thaáy Thaéng man ñang ôû beân Haønh vuõ lieàn ra lònh trôû veà cung, sau ñoù ôû beân Haønh vuõ, vua khen ngôïi Thaéng man, Haønh vuõ hoûi: “bao giôø thieáp môùi ñöôïc gaëp”, vua noùi: “naøng ñaõ gaëp roài”, ñaùp: “thieáp nhôù laø chöa töøng gaëp”, vua noùi: “ñeå ta nhaéc cho naøng nhôù, khi vaøo trong vöôøn du ngoaïn, naøng ñöùng beân caây Voâ öu, Thaéng man ñaõ ñeán ñaûnh leã vaø chaïm vaøo chaân cuûa naøng”, Haønh vuõ hoûi: “naøng aáy laø Thaéng man sao?”, ñaùp laø phaûi, Haønh vuõ noùi: “thieáp bieát ñöôïc Ñaïi vöông yeâu meán neân môùi boû qua ngöôøi coù thaân hình xinh ñeïp meàm maïi nhö vaäy maø haï coá ñeán thieáp”. Sau ñoù ôû beân Thaéng man, vua khen ngôïi Haønh vuõ, Thaéng man hoûi: “bao giôø thieáp môùi ñöôïc gaëp?”, vua noùi: “naøng ñaõ gaëp roài”, Thaéng man noùi: “thieáp nhôù laø chöa töøng gaëp”, vua noùi: “ñeå ta nhaéc cho naøng nhôù, khi vaøo trong vöôøn du ngoaïn, ôû beân caây Voâ öu naøng ñaõ ñaûnh leã Haønh vuõ”, Thaéng man hoûi: “naøng ñoù laø Haønh vuõ sao?”, ñaùp laø phaûi, Thaéng man noùi: “thieáp bieát ñöôïc Ñaïi vöông yeâu meán neân môùi boû qua ngöôøi xinh ñeïp tuyeät traàn nhö vaäy maø haï coá ñeán thieáp”. Luùc ñoù caû nöôùc ñeàu bieát vua Thaéng quang coù hai phu nhaân: Thaéng man thaân hình xinh ñeïp meàm maïi vaø Haønh vuõ dung maïo xinh ñeïp tuyeät traàn. Caùc Bí-soâ ñeàu coù nghi thænh hoûi Phaät: “Theá toân, Thaéng man vaø Haønh vuõ ñaõ taïo thieän nghieäp gì, do nghieäp löïc naøy neân moät ngöôøi ñöôïc thaân xinh ñeïp meàm maïi, coøn ngöôøi kia dung maïo xinh ñeïp tuyeät traàn?”, Phaät noùi: “hai ngöôøi naøy ñeàu do nghieäp ñaõ taïo chieâu caûm taêng tröôûng thaønh thuïc… Caùc thaày laéng nghe: Quaù khöù trong Ñaïi thaønh coù moät Baø-la-moân laáy vôï chöa bao laâu thì ngöôøi vôï haï sanh ñöôïc moät trai, vaøi

naêm sau laïi sanh theâm moät gaùi. Khi hai anh em tröôûng thaønh thì cha meï ñeàu bò bònh vaø qua ñôøi, ngöôøi anh gaëp vieäc ñau buoàn neân nghó ñeán nuùi röøng, lieàn daét em vaøo nuùi röøng haùi hoa quaû soáng qua ngaøy. Naøy caùc Bí-soâ, nhö raén ñoäc lôùn coù naêm ñieàu haïi: moät laø nhieàu saân, hai laø nhieàu haän, ba laø laøm aùc, boán laø voâ aân, naêm laø lôïi ñoäc. Ngöôøi nöõ cuõng coù naêm ñieàu haïi: moät laø nhieàu saân, hai laø nhieàu haän, ba laø laøm aùc, boán laø voâ aân, naêm laø lôïi ñoäc; ngöôøi nöõ lôïi ñoäc laø ngöôøi coù taâm nhieãm

SOÁ 1451 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA TAÏP SÖÏ, Quyeån 7 619

duïc raát maõnh lieät. Khi coâ em gaùi ñeán tuoåi tröôûng thaønh thì taâm AÙi duïc höøng thaïnh, lieàn noùi vôùi ngöôøi anh: “em khoâng theå chæ aên hoa quaû soáng ôû nôi ñaây, chuùng ta haõy ñeán nôi coù ngöôøi tìm thöùc aên”, ngöôøi anh nghe roài lieàn daãn em gaùi ra khoûi röøng, ñi daàn ñeán tröôùc nhaø cuûa moät Baø-la-moân khaát thöïc, Baø-la-moân nhìn thaáy lieàn hoûi: “aån só cuõng coù vôï hay sao?”, ñaùp: “ñaây laø em gaùi, khoâng phaûi vôï toâi”, Baø-la-moân hoûi ñaõ ñính hoân chöa, ñaùp laø chöa, Baø-la-moân noùi: “neáu vaäy haõy gaû cho toâi”, ñaùp: “em toâi ñaõ xa lìa aùc phaùp”. Luùc ñoù ngöôøi em do taâm AÙi duïc höøng thaïnh neân noùi vôùi ngöôøi anh: “khoâng phaûi em khoâng theå ôû trong nuùi röøng aên traùi caây ñeå soáng, maø laø vì em khoâng chòu noåi phieàn naõo böùc baùch neân môùi muoán cuøng anh rôøi boû nuùi röøng ñeán ôû trong nhaân gian. Anh haõy gaû em cho Baø-la-moân naøy”, ngöôøi anh noùi: “ta khoâng theå ñem gaû em vì ñaây laø aùc phaùp theá gian, khoâng phaûi laø vieäc laøm cuûa ta; neáu em coù tuïc taâm thì maëc tình em muoán laøm gì thì laøm”. Baø-la-moân hieåu yù coâ gaùi lieàn daãn vaøo nhaø, hoäi hoïp thaân toäc laøm leã cöôùi ; luùc ñoù ngöôøi em gaùi noùi vôùi anh: “anh nay coù theå ôû cuøng nhaø vôùi em nhöng khaùc phoøng”, ngöôøi anh noùi: “ta khoâng caàu duïc laïc, chæ öa muoán xuaát gia”, ngöôøi em noùi: “xin haõy höùa vôùi em roài tuøy yù xuaát gia”, ngöôøi anh hoûi höùa ñieàu gì, ngöôøi em noùi: “neáu anh chöùng quaû thuø thaéng, xin haõy trôû laïi gaëp em”, ngöôøi anh noùi: “em seõ ñöôïc nhö nguyeän”, noùi roài töø giaõ ra ñi. Ngöôøi anh sau khi xuaát gia ôû choã caùc aån só, do thieän caên ñôøi tröôùc noå löïc tu taäp, khoâng bao laâu sau ngay nôi ba möôi baûy phaåm phaùp Boà-ñeà phaàn, khoâng thaày töï ngoä chöùng quaû Ñoäc giaùc. Luùc ñoù vò Ñoäc giaùc suy nghó: “tröôùc ñaây ta coù höùa vôùi em gaùi, nay neân trôû laïi gaëp”, nghó roài lieàn ñi ñeán nhaø ngöôøi em gaùi, ôû treân hö khoâng hieän caùc thaàn bieán : treân thaân phoùng löûa, döôùi thaân phun nöôùc… roài haï xuoáng ñaát. Thöôøng tình heã phaøm phu nhìn thaáy thaàn bieán naøy lieàn nhö caây ñaïi thoï suïp ñoå, luùc ñoù ngöôøi em gaùi suïp xuoáng ñaûnh leã ngöôøi anh noùi raèng: “anh thaät ñaõ chöùng ñöôïc thaéng ñöùc thuø dieäu”, ñaùp laø phaûi, ngöôøi em noùi: “anh caàn aên uoáng ñeå duy trì maïng soáng coøn em vì caàu phöôùc, xin anh haõy ôû laïi ñaây ñeå em ñöôïc cuùng döôøng”, Ñoäc giaùc noùi: “em nay khoâng ñöôïc töï taïi, haõy baøn vôùi choàng”. Ngöôøi em lieàn ñeán noùi vôùi choàng: “anh bieát khoâng, anh cuûa em xuaát gia nay ñaõ chöùng ñöôïc quaû thöôïng dieäu, em muoán cuùng döôøng nhöng khoâng daùm töï chuyeân. Neáu anh ñoàng yù,

em seõ cuùng döôøng aåm thöïc vaø caùc vaät caàn duøng trong ba thaùng", ngöôøi choàng noùi: "neáu anh cuûa em khoâng xuaát gia, duø khoâng muoán ta cuõng phaûi chu caáp ñaày ñuû ; huoáng chi nay anh aáy xuaát gia ñaõ chöùng quaû thuø thaéng, tuøy yù em cuùng döôøng trong ba thaùng". Ngöôøi

SOÁ 1451 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA TAÏP SÖÏ, Quyeån 7 621

choàng naøy coù coù moät ngöôøi vôï nöõa, ngöôøi vôï tröôùc naøy thaáy ngöôøi vôï sau cuùng döôøng aåm thöïc lieàn suy nghó: "gia taøi laø cuûa chung, nay coâ aáy bieát caàu phöôùc, vì sao ta laïi khoâng laøm", nghó roài lieàn noùi vôùi ngöôøi vôï sau: "anh cuûa coâ cuõng laø baäc toân cuûa toâi, haõy cho toâi ñöôïc caùch ngaøy cuùng döôøng", ñaùp laø tuøy yù. Ngöôøi vôï sau muoán giöõ tình caûm vôùi ngöôøi vôï tröôùc neân khi ñem thöùc aên cuùng döôøng cho anh, coâ ñeå thöùc aên ngon ôû beân trong, beân ngoaøi ñeå thöùc aên thöôøng roài noùi vôùi ngöôøi vôï tröôùc: "em mang thöùc aên naøy cuùng döôøng cho ngöôøi anh, xin chò tuøy hæ". Ñeán ngaøy ngöôøi vôï tröôùc cuùng döôøng, muoán giöõ tình caûm vôùi ngöôøi vôï sau neân coâ ñeå thöùc aên thöôøng ôû beân trong, beân ngoaøi ñeå thöùc aên ngon roài noùi vôùi ngöôøi vôï sau: "toâi mang thöùc aên naøy cuùng döôøng cho toân huynh, coâ haõy tuøy hæ". Phaät baûo caùc Bí-soâ: "ngöôøi em gaùi thuôû xöa chính laø Thaéng man ngaøy nay, do cuùng döôøng thöùc aên thôm ngon ñeå ôû beân trong cho ngöôøi anh laø vò Ñoäc giaùc, neân trong naêm traêm ñôøi thaân thöôøng meàm maïi. Ngöôøi vôï tröôùc chính laø Haønh vuõ ngaøy nay, do ñeå thöùc aên thôm ngon ôû beân ngoaøi ñem cuùng döôøng cho vò Ñoäc giaùc, neân trong naêm traêm ñôøi dung maïo thöôøng xinh ñeïp. Naøy caùc Bí-soâ, heã taïo nghieäp thuaàn ñen thì caûm quaû baùo dò thuïc thuaàn ñen; taïo nghieäp thuaàn traéng thì caûm quaû baùo dò thuïc thuaàn traéng; taïo nghieäp xen taïp thì ñöôïc quaû baùo xen taïp, caùc thaày neân boû nghieäp thuaàn ñen vaø nghieäp xen taïp, phaûi sieâng tu taäp nhö vaäy". Thôøi gian sau, phu nhaân Thaéng man coù thai, cuøng ngaøy aáy vôï cuûa moät ñaïi thaàn Baø-la-moân cuõng coù thai vaø chòu khoå nhieàu vì caùi thai naøy. Qua chín thaùng, phu nhaân Thaéng man haï sinh ñöôïc moät trai khoâi ngoâ tuaán tuù, ai cuõng yeâu meán; qua hai möôi moát ngaøy vua baûo ñaïi thaàn boàng ñöùa beù naøy ñeán xin quoác thaùi phu nhaân ñaët teân. Ñaïi thaàn vaâng lònh vua boàng ñöùa beù ñeán, quoác thaùi phu nhaân noùi: "coù phaûi tröôùc ñaây ta coù noùi raèng: coâ gaùi haï tieän coù thaân hình xinh ñeïp meàm maïi naøy seõ laøm tan naùt thaønh Kieàu-taùt-la cuûa ta", ñaïi thaàn ñaùp phaûi, quoác thaùi phu nhaân noùi: "khi ñöùa beù chöa sanh, ta ñaõ baùo tröôùc ñieàu khoâng laønh, vaäy neân ñaët teân cho noù laø AÙc sanh". Cuøng ngaøy AÙc sanh sanh ra, vôï cuûa ñaïi thaàn cuõng haï sanh moät trai… do ñöùa beù naøy khi coøn ôû trong thai cuõng ñaõ laøm khoå meï, sau khi sanh ra cuõng laøm ngöôøi meï khoå neân ñöùa beù naøy ñöôïc ñaët teân laø Khoå maãu. Caû hai ñeàu ñöôïc taùm baø nhuõ maãu chaêm soùc cho ñeán tröôûng thaønh, luùc ñoù Thaùi töû AÙc sanh vaø Khoå maãu ra thaønh saên baén, con ngöïa cuûa Thaùi töû ñang côõi boãng chaïy voït ñeán trong vöôøn Thích ca ôû thaønh Kieáp-tyû-la. Ngöôøi giöõ vöôøn ñeán baùo vôùi caùc Thích töû , caùc Thích

töû nghe roài lieàn noùi vôùi nhau: “chuùng ta cuøng tieán ra gieát AÙc sanh, baây giôø laø ñuùng luùc”, noùi roài cuøng trang bò binh giaùp muoán xuaát thaønh. Caùc baäc kyø laõo thaáy roài lieàn hoûi muoán ñi ñaâu, ñaùp laø muoán gieát AÙc sanh, caùc kyø laõo noùi: “hoï laø khaùch môùi ñeán chöa xuùc phaïm gì, haõy nhaãn nhòn”, caùc Thích töû nghe roài lieàn lui bònh trôû vaøo thaønh. Luùc ñoù boán binh noi theo daáu tìm Thaùi töû ñeán trong vöôøn, ngöôøi giõõ vöôøn laïi ñeán baùo vôùi caùc Thích töû, caùc Thích töû nghe roài noåi giaän laïi muoán xuaát thaønh. Caùc baäc kyø laõo thaáy lieàn hoûi muoán ñi ñaâu, ñaùp: “boán binh cuûa AÙc sanh ñeán trong vöôøn phaù hoaïi, chuùng toâi muoán ñeán gieát hoï”, caùc kyø laõo noùi: “haõy nhaãn nhòn”. Luùc ñoù AÙc sanh bieát caùc Thích töû muoán haïi neân voäi daãn binh trôû veà nöôùc, chæ ñeå laïi moät ngöôøi thaùm thính tình hình. Khi caùc Thích töø keùo binh ñeán, khoâng thaáy AÙc sanh ñaâu lieàn hoûi: “AÙc sanh ñöùa con cuûa keû noâ tyø nay ôû ñaâu?”, ñaùp laø vöøa ñi khoûi, caùc Thích töû noùi vôùi nhau: “neáu chuùng ta baét ñöôïc AÙc sanh tröôùc heát chaët tay, keá chaët chaân roài moi tim noù; nay noù ñi khoûi thì laøm ñöôïc gì”, noùi roài lieàn sai ngöôøi ñaøo boû choã ñaát maø AÙc sanh ñaõ ñöùng roài laáy ñaát khaùc laáp laïi, sau ñoù röôùi nöôùc thôm leân töôøng vaùch maø AÙc sanh ñaõ döïa vòn vaø cho queùt doïn saïch seõ laïi khu vöôøn. Ngöôøi ôû laïi thaùm thính nhìn thaáy moïi vieäc roài lieàn trôû veà gaëp AÙc sanh, AÙc sanh hoûi: “ngöôøi ñaõ nghe vaø thaáy nhöõng gì?”, ñaùp laø khoâng daùm noùi, AÙc sanh noùi: “ngöôi thaáy nghe nhö theá naøo cöù noùi ra, ta muoán bieát roõ söï thaät”, ngöôøi kia lieàn keå roõ laïi moïi vieäc. AÙc sanh nghe roài phaån noä noùi vôùi taû höõu : “caùc ngöôi haõy nhôù kyõ, sau khi phuï vöông baêng haø, khi ta leân ngoâi keá vò, caùc ngöôi phaûi nhaéc laïi vieäc naøy cho ta nhôù. Ñaây laø moái thuø ñaàu tieân cuûa ta, ta nhaát ñònh seõ tru dieät Thích chuûng”, Khoå maãu noùi: “laønh thay Thaùi töû, xin haõy kieân taâm, khi Thaùi töû leân ngoâi keá vò, thaàn seõ nhaéc laïi vieäc naøy”.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.